

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler (IME): Türkiye'de Anadilde Eğitim Bulgularının Özeti

GİRİŞ

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler Projesi, Avrupa Kimliklerini ve 'biz, Avrupalılar' kavramının ifade ettiği anlamı özellikle dokuz Avrupa ülkesine referansla araştırmayı amaçlamaktadır: Almanya, Bulgaristan, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, İngiltere, Macaristan, Türkiye ve Yunanistan. Proje, Avrupa Kimlikleri ile ilgili üç önemli konuya dikkat çekiyor: ne oldukları, ne şekilde oluştuğu ve bundan sonra hangi yörüngede olacakları. Bu özet, bireylerin, ilk ve orta öğretimde anadilde eğitim ile ilgili, özellikle Kürtçe eğitim üzerine görüşlerine ilişkin ortaya çıkan bulguların bir özetidir.

ÖNEMLİ GÖZLEMLER

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler Projesi (IME) (SSH-CT-2009-215949) kapsamında, Türk hükümetleri tarafından 2000 ve 2011 yılları arasında ülke içinde ve dışında gerçekleştirilen kimlik inşa etme ve tanıma faaliyetlerini araştırdık. Devlet tarafından ülke içinde gerçekleştirilen ulusal kimlik tanıma programları ile ilgili olarak, Türkiye'nin *resmi* eğitim dilini düzenleyen tarihsel, siyasal ve hukuksal çerçeveye ve buna ilişkin getirilen toplumsal eleştirilere baktık. Bu bağlamda, 20 bireyle, özellikle öğrenciler, veliler, akademisyenlerle Türkçe ve Kürtçe ikidilli eğitim ihtimali üzerine sorular sorarak mülakat gerçekleştirdik.

Elde edilen bulgular ışığında ana dilde eğitime ilişkin iki genel yaklaşım ortaya çıkmaktadır: 1) anadilde eğitimi bir insan hakları konusu olarak gören yaklaşım; 2) anadilde eğitim konusunun siyasallaşması ve sömürülmesi şeklindeki yaklaşım. Bu iki yaklaşımın farklılıklarına rağmen, özellikle iki dilli eğitimin yasal mevzuat ve pratik zorluklar gibi konular bağlamında zaman zaman birleştikleri de görülmektedir. Bireylerin genellikle ana dilde eğitim hakkından ve azınlık kültürlerinin korunması ve tanıtımı amacıyla sözkonusu dillerinin canlandırılmasından yana oldukları görülmektedir. Öte yandan, mülakat yapılan kişilerin çoğunluğu, resmi bir dilin gerekliliğine ilişkin vurguyu sıkça yapmakta ve toplumsal uyum açısından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olanların Türkçeyi öğrenmeleri gerektiğini ifade etmektedirler. Bu nedenle, iletişimin pratik boyutu ikidilli eğitim tartışmalarında vurgulanması gereken en önemli bulgu olarak ortaya çıktı.

Anadilde eğitim ile ilgili bir diğer önemli konu ise, Kürtçe konusunda yapılan tartışmaların, diğer azınlık dillerine ilişkin tartışmaların önüne geçtiği için Kürtçe dışındaki azınlık dillerine mensup bireylerin konuya ilişkin getirdikleri alternatif yaklaşımlardır. Ayrıca, ayrılıkçılık ve bölünme kaygılarının, anadilde eğitim konusunun rahatlıkla tartışılmasının önünde önemli bir engel teşkil ettiği de görülmektedir. Gözelemleyebildiğimiz kadarıyla, bugüne kadar egemen olan milli eğitim anlayışının onlarca yıldır yaşanmakta olan toplumsal ve siyasal sorunların çözümü sürecinde yeterince başarılı olamadığı ve genç kuşakları özellikle etnik, kültürel ve dinsel farklılıkların varlığı konusunda geleceğe hazırlamakta başarısız olmuştur.

ARAŞTIRMA PARAMETRELERİ

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler Projesi, resmi bir takım belgelerin analizi, devlet ve Avrupa Birliđi Delegasyonu yetkilileri, ilgili sivil toplum aktörleri ve ilgili özel şahıslarla yapılan görüşmeleri de kapsayan niteliksel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildi. Alan çalışmasının ayrıntıları istek üzerine iletilebilir.

PROJE KİMLİĞİ

Avrupa'da Kimlikler ve Moderniteler, Avrupa ve Ulusal kimlik inşa programları, ve siyaset, kültür, tarih ve din.

Proje kısa adı: IME

Proje numarası: SSH-CT-2009-215949

Proje başlangıç tarihi: 1 May 2009

Süre: 36 months (May 2009 - April 2012)

Proje bütçesi (AB Katkısı): 1,447,773.00 €

Koordinatör: Dr Atsuko Ichijo (Kingston University)

Konsorsiyum

Kingston University

Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP)

University of Helsinki

Sciences Po (Fondation Nationale des Sciences Politiques)

Institute for Advanced Study in the Humanities (KWI) in Essen

The Institute for Ethnic and National Minority Studies at the Hungarian Academy of Sciences

International Centre for Minority Studies and Intercultural Relations (IMIR)

Istanbul Bilgi University

University of Zagreb